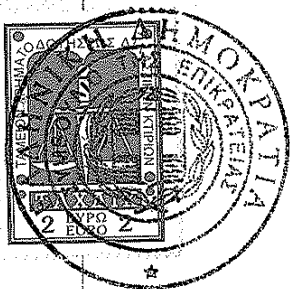

Κ.Π. (m)

Αριθμός 1126/2016

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Απριλίου 2015, με την εξής σύνθεση: Σωτ. Ρίζος, Πρόεδρος, Νικ. Σακελλαρίου, Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, Γ. Παπαγεωργίου, Μ. Καραμανώφ, Αικ. Σακελλαροπούλου, Αικ. Χριστοφορίδου, Δ. Αλεξανδρής, Γ. Ποταμιάς, Ε. Αντωνόπουλος, Π. Καρλή, Ηρ. Τσακόπουλος, Μ. Σταματελάτου, Β. Αραβαντινός, Ε. Κουσιουρής, Ο. Ζύγουρα, Κων. Φιλοπούλου, Κων. Πισπιρίγκος, Π. Χαμάκος, Ελ. Παπαδημητρίου, Σύμβουλοι, Μ. Σωτήριοπούλου, Μ. Τριπολιτσιώτη, Χ. Ευαγγελίου, Πάρεδροι: Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Β. Αραβαντινός και Κων. Φιλοπούλου καθώς και η Πάρεδρος Χ. Ευαγγελίου μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Μ. Παπασαράντη.

Για να δικάσει την από 16 Ιανουαρίου 2015 αίτηση:

των: 1) δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης με την επωνυμία «Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Προσωπικού Λιμενικού Σώματος» (Π.Ο.Ε.Π.Λ.Σ.), που εδρεύει στον Πειραιά (Ακτή Βασιλειάδη),

κατά των Υπουργών: α) Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με την Ευφροσύνη Μίπερνικόλα, Νομική Σύμβουλο του Κράτους, β) Εθνικής Άμυνας, ο οποίος παρέστη με τον Γεώργιο Ανδρέου, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, γ) Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ήδη αρμοδιότητας Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και δ) Ναυτιλίας και Αιγαίου και ήδη Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, οι οποίοι παρέστησαν με την Κυριακή Γρηγορίου, Νομική Σύμβουλο του Κράτους.

Η πιο πάνω αίτηση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της από 11 Φεβρουαρίου 2015 πράξης του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της σπουδαιότητάς της, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2 εδάφ. α, 20 και 21 του Π.Δ. 18/1989.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθ. οικ.2/88371/ΔΕΠ/17-11-2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου (ΦΕΚ τ. Β' 3093/18-11-2014) και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

2874, 2877, 2880, 2881, 2882, 2884, 2896, 2897, 2899, 2908, 2910, 2911 και 2913.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Π. Καρλή.

Κατόπιν το Δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

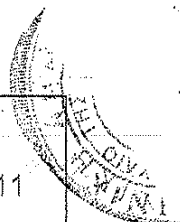
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 1378698, 4018639/2015 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. οικ2/88371/ΔΕΠ/17.11.2014 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 3093/18.11.2014), με την οποία καθορίζεται ο χρόνος και τρόπος καταβολής στα εν ενεργεία στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και τους συνταξιούχους των σωμάτων αυτών των μισθολογικών και συνταξιοδοτικών διαφορών που προέκυψαν από την αναδρομική, από 1.8.2012, αναπροσαρμογή των αποδοχών τους με τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 (Α' 246), κατόπιν των υπ' αριθμ 2192-6/2014 ακυρωτικών αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά το μέρος που αφορά την καταβολή των διαφορών αποδοχών στα εν ενεργεία στελέχη του Λιμενικού Σώματος (Λ.Σ.)

3. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση ενώπιον της

./.

Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κατόπιν της από 11-2-2015 πράξεως του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας λόγω σπουδαιότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2 εδαφ. α', 20 και 21 του π.δ. 18/1989.

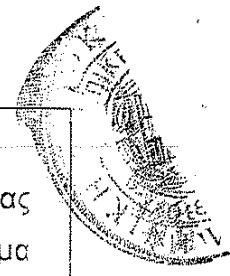
4. Επειδή, ο υπογράφων το δικόγραφο και παραστάς κατά την συζήτηση της υποθέσεως δικηγόρος ζήτησε προθεσμία για την προσκόμιση συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου προς νομιμοποίηση του τρίτου (Σωτηρίου Κατσινά), πέμπτου (Αθανασίου Μίπερτσια), έκτου (Ευθυμίου Μπατσομίτη), έβδομου (Αντωνίου Παπαγεωργίου) και όγδοου (Χρήστου Πασχαλάκη) εκ των αιτούντων. Όμως, εντός της προθεσμίας που του χορηγήθηκε δεν προσκομίσθηκε σχετική συμβολαιογραφική πράξη και ενόψει του ότι οι αιτούντες αυτοί, αξιωματικοί και υπαξιωματικοί του Λ.Σ., δεν νομιμοποιήθηκαν με κάποιον από τους τρόπους που περιγράφονται στο άρθρο 27 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 (Α 8), όπως ισχύει, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση ακυρώσεως ως προς αυτούς ως απαράδεκτη.

5. Επειδή, στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2479/1997 (Α' 67) ορίζονται τα εξής: «α. Σε δίκη ενώπιον του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου ή της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην οποία, εν όψει των ισχυρισμών των διαδίκων ή της τυχόν παραπεμπτικής απόφασης τίθεται ζήτημα αν διάταξη τυπικού νόμου είναι σύμφωνη προς το Σύνταγμα ή όχι, έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν παρέμβαση φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, τα οποία δικαιολογούν έννομο συμφέρον σε σχέση με την κρίση του ζητήματος αυτού, εφόσον το αυτό ζήτημα εκκρεμεί σε δίκη ενώπιον άλλου δικαστηρίου ή δικαστικού σχηματισμού του αυτού κλάδου δικαιοσύνης στην οποία είναι διάδικοι. Δικαίωμα άσκησης παρέμβασης έχει σε κάθε περίπτωση ο Υπουργός Δικαιοσύνης εφόσον δεν είναι ήδη διάδικος... β. Ο παρεμβαίνων με βάση το προηγούμενο εδάφιο νομιμοποιείται να προβάλλει απόψεις και

επιχειρήματα αναφερόμενα αποκλειστικά σε ζητήματα συνταγματικότητας που έχουν τεθεί. Η εκδιδόμενη απόφαση δεν παράγει έννομα αποτελέσματα για τον παρεμβαίνοντα αυτόν. γ. Η κατά το εδάφιο α' παρέμβαση ενώπιον ... της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας ... ασκείται σύμφωνα με το άρθρο ... 49 του π.δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'). δ. Για την παράσταση όσων παρεμβαίνουν με βάση την παρούσα παράγραφο, τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου δικηγόρου τους, τα απαιτούμενα τέλη και παράβολα και τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις που αφορούν το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση. ε. ...».

6. Επειδή, με το από 24-3-2015 κοινό δικόγραφο παρεμβαίνουν στην δίκη, κατ' επίκληση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 2479/1997 (Α' 67), δύο χιλιάδες εννιακόσια δεκαπέντε (2915) φυσικά πρόσωπα, εν ενεργεία στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και συνταξιούχοι των ενόπλων αυτών σωμάτων, επικαλούμενοι ότι έχουν ασκήσει ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αντιστοίχως, ένδικα βοηθήματα, στα οποία τίθεται το ίδιο νομικό ζήτημα. Περαιτέρω δε, ζητούν η εκδοθησόμενη απόφαση, αντιθέτως προς τα οριζόμενα στην ως άνω διάταξη, να έχει αποτελέσματα για αυτούς, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 40 παρ. 2 του ν. 4055/2012 (Α' 51).

7. Επειδή, εκ των παρεμβαίνόντων νομιμοποιήθηκαν, δια της προσκομίσεως πριν την συζήτηση της υποθέσεως, συμβολαιογραφικών πράξεων παροχής πληρεξουσιότητας προς τον υπογράφοντα το δικόγραφο της παρεμβάσεως δικηγόρο, οι υπό αύξοντα αριθμό δικογράφου 27, 34, 58, 59, 61, 74, 77, 85, 91, 94, 99, 100, 110, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 122, 124, 136, 139, 144, 150, 156, 170, 176, 187, 189, 202, 205, 207, 208, 220, 221, 222, 223, 228, 230, 271, 272, 279, 288, 289, 295, 312, 313, 345, 348, 350, 351, 353, 354, 360, 363, 400,

404, 431, 489, 573, 580, 586, 590, 591, 643, 644, 649, 652, 654, 655,
656, 657, 658, 659, 660, 662, 663, 664, 667, 677, 819, 821, 1325, 1423,
1429, 1433, 1434, 1461, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471,
1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482,
1483, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494,
1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1502, 1503, 1506, 1507, 1508,
1509, 1510, 1511, 1512, 1525, 1526, 1527, 1530, 1531, 1533, 1535,
1536, 1539, 1540, 1541, 1542, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550,
1551, 1553, 1554, 1561, 1562, 1563, 1564, 1566, 1569, 1571, 1572,
1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1585,
1586, 1589, 1591, 1592, 1593, 1598, 1600, 1601, 1604, 1605, 1607,
1608, 1609, 1612, 1617, 1618, 1620, 1622, 1623, 1624, 1627, 1628,
1629, 1631, 1632, 1637, 1638, 1641, 1643, 1644, 1645, 1647, 1648,
1649, 1650, 1652, 1654, 1655, 1656, 1658, 1659, 1660, 1661, 1663,
1664, 1665, 1666, 1667, 1669, 1673, 1674, 1676, 1677, 1678, 1682,
1683, 1685, 1686, 1687, 1689, 1691, 1692, 1693, 1695, 1696, 1697,
1701, 1704, 1705, 1707, 1708, 1709, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717,
1720, 1721, 1724, 1725, 1727, 1729, 1731, 1734, 1736, 1741, 1742,
1747, 1749, 1750, 1753, 1755, 1756, 1757, 1763, 1765, 1767, 1768,
1770, 1772, 1775, 1776, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1786,
1787, 1788, 1789, 1790, 1791, 1792, 1794, 1795, 1798, 1799, 1800,
1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1808, 1809, 1811, 1812, 1813,
1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824,
1825, 1830, 1842, 1844, 1853, 1854, 1855, 1856, 1867, 1868, 1875,
1876, 1882, 1883, 1885, 1887, 1889, 1890, 1891, 1892, 1909, 1914,
1918, 1921, 1924, 1928, 1935, 1953, 1970, 1973, 1986, 1989, 1993,
1995, 2001, 2006, 2010, 2012, 2043, 2044, 2046, 2055, 2091, 2092,
2101, 2107, 2110, 2125, 2138, 2145, 2147, 2153, 2165, 2173, 2174,
2202, 2218, 2223, 2228, 2232, 2294, 2295, 2297, 2300, 2302, 2303,
2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2326, 2327, 2328,

2329, 2330, 2331, 2332, 2334, 2335, 2338, 2339, 2340, 2341, 2344, 2347, 2348, 2349, 2357, 2358, 2359, 2362, 2363, 2380, 2384, 2388, 2389, 2390, 2407, 2409, 2415, 2434, 2435, 2436, 2447, 2449, 2464, 2468, 2480, 2482, 2489, 2492, 2507, 2523, 2525, 2527, 2530, 2550, 2564, 2566, 2580, 2582, 2590, 2593, 2594, 2602, 2613, 2614, 2616, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2651, 2662, 2682, 2683, 2686, 2691, 2693, 2695, 2696, 2697, 2701, 2702, 2703, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2720, 2721, 2725, 2738, 2745, 2746, 2749, 2759, 2760, 2771, 2777, 2780, 2790, 2809, 2821, 2822, 2825, 2830, 2831, 2833, 2835, 2847, 2857, 2865, 2873, 2874, 2877, 2880, 2881, 2882, 2884, 2896, 2897, 2899, 2908, 2910, 2911, 2913. Συνεπώς, ως προς τους ανωτέρω

παρεμβαίνοντες, που νομιμοποιήθηκαν πρέπει να εξεταστεί, περαιτέρω, η παρέμβαση, ενώ για τους λοιπούς παρεμβαίνοντες, οι οποίοι δεν νομιμοποιήθηκαν προσηκόντως, η ανωτέρω παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί ως ανομιμοποίητη, σύμφωνα με τα άρθρα 1 παρ 1 εδ. δ του ν. 2479/1997 και 27 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 (Α 8).

8. Επειδή, από τις εκτεθείσες ανωτέρω, στη σκέψη 5, διατάξεις, οι οποίες είναι στενώς ερμηνευτές (βλ. ΣτΕ Ολομέλεια 3299/2014, 2114/2014 και 1213/2010), συνάγεται ότι το έννομο συμφέρον για την άσκηση παρεμβάσεως ενώπιον της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας θεμελιώνεται, στις περιπτώσεις που αφορούν οι διατάξεις αυτές, όταν ο παρεμβαίνων είναι διάδικος ενώπιον άλλου "δικαστηρίου ή δικαστικού σχηματισμού του αυτού κλάδου δικαιοσύνης" δηλαδή, τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου δικαστηρίου της διοικητικής δικαιοσύνης, όπου εκκρεμεί το αυτό ζήτημα συνταγματικότητας διατάξεως τυπικού νόμου (βλ. ΣτΕ Ολομέλεια 16/2015, 1900/2014., 3340/2013, 3177/2007, πρβλ. ΑΕΔ 3 και 4/2007). Με την ιδιότυπη αυτή παρέμβαση, αναπτύσσονται ερμηνευτικές απόψεις και επιχειρήματα, τα οποία αναφέρονται αποκλειστικά σε ζητήματα συνταγματικότητας τα οποία έχουν τεθεί, η δε μέλλουσα να εκδοθεί απόφαση δεν επάγεται έννομες

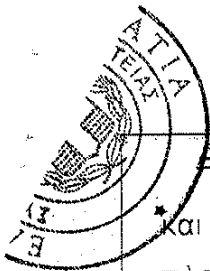
αυνέπειες για τον παρεμβαίνοντα (ΣτΕ Ολομέλεια 3340/2013189/2007).

9. Επειδή, ενόψει των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη απαραδέκτως ασκείται η ανωτέρω παρέμβαση από εκείνους εκ των παρεμβαίνόντων, που είναι διάδικοι ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο αποτελεί διακεκριμένο δικαιοδοτικό κλάδο. Εξάλλου, από τα προσκομισθέντα αντίγραφα των δικογράφων από εκείνους εκ των παρεμβαίνόντων που είναι διάδικοι ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, προκύπτει ότι το ζήτημα που εκκρεμεί ενώπιον των δικαστηρίων αυτών αφορά την αντισυνταγματικότητα του ν. 4093/2012, το οποίο έχει ήδη κριθεί από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας με τις υπ' αριθμ. 2192-6/2014 αποφάσεις του, ενώ το ζήτημα που τίθεται στο πλαίσιο της υπό εξέταση υποθέσεως αφορά την συνταγματικότητα ή μη του μεταγενέστερου ν. 4307/2014. Ενόψει τούτου, δεν πρόκειται για την ίδια διάταξη τυπικού νόμου και, άρα, για το «αυτό ζήτημα» κατά την έννοια της ανωτέρω, ειδικού χαρακτήρα, διατάξεως του άρθρου 1 παράγραφος 1 του ν. 2479/1997, η οποία, κατά τα προεκτεθέντα, είναι στενώς ερμηνευτέα (πρβλ ΣτΕ Ολομέλεια 3299/2014, 1213/2010). Συνεπώς, για τους ανωτέρω λόγους ελλείψεως εννόμου συμφέροντος η ασκηθείσα παρέμβαση, και για τους παρεμβαίνοντες που νομιμοποιήθηκαν, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

10. Επειδή, με την υπ' αριθμ. 2196/2014 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε επί αιτήσεως ακυρώσεως των ήδη αιτούντων ακυρώθηκε, η υπ' αριθμ. οικ 2/83408 / 0022 /14.11.2012 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 3017/14.11.2012), με τίτλο "Επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών και συντάξεων που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων της υποπαραγράφου Γ1 του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ 222/Α'/12-11-2012)", κατά το μέρος που αφορούσε την αναδρομική, από 1-8-2012 έως την εφαρμογή του νόμου αυτού, μείωση των αποδοχών των εν ενεργεία στελεχών του Λ.Σ., συνεπεία της οποίας υποχρεώθηκαν

αυτοί να επιστρέψουν αποδοχές τις οποίες είχαν ήδη εισπράξει, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες. Κατά τα αναφερόμενα στην ανωτέρω ακυρωτική απόφαση: Με τις διατάξεις των περιπτώσεων 13 - 37 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222/12-11-2012) επιβλήθηκε ως άμεσο μέτρο για την αντιμετώπιση της παρατεταμένης οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης, η περαιτέρω μείωση των αποδοχών των μισθοδοτούμενων βάσει «ειδικών» μισθολογίων δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Η απόφαση δέχθηκε ότι α) με τις διατάξεις αυτές ο νομοθέτης αντιμετώπισε καθένα από τα «ειδικά» μισθολόγια, που αφορούν σε διαφορετική κατηγορία λειτουργών ή υπαλλήλων, με απολύτως διακεκριμένα καθήκοντα και αποστολή, συλλήβδην ως ένα ενιαίο οικονομικό μέγεθος, το οποίο έπρεπε, υπολογιζόμενο ως σύνολο, να μειωθεί κατά ποσοστό 10% στο πλαίσιο της επιχειρούμενης μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους, β) κατά την επιβολή των μισθολογικών αυτών περικοπών ο νομοθέτης δεν έλαβε υπόψη του τους λόγους για τους οποίους είχε θεσπισθεί ιδιαίτερο μισθολόγιο για καθεμία από τις εν λόγω κατηγορίες λειτουργών ή υπαλλήλων και το οποίο, για ορισμένες εξ αυτών, συνδέεται με την συνταγματική τους αποστολή, αποδίδοντας σημασία, για τον καθορισμό του ύψους της μείωσης σε κάθε μισθολόγιο και σε κάθε βαθμό εντός του αυτού μισθολογίου, αποκλειστικώς και μόνον στο μαθηματικό ύψος των έως τότε χορηγουμένων αποδοχών. Με βάση το κριτήριο αυτό ο νομοθέτης θέσπισε μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης (άνω δηλαδή του 10%, το οποίο εξελήφθη ως μέσος όρος) στα μισθολόγια, στα οποία το ύψος των αποδοχών ήταν μαθηματικώς υψηλότερο και μικρότερο σε εκείνα, στα οποία το ύψος των αποδοχών ήταν μαθηματικώς μικρότερο, εντός δε του ίδιου μισθολογίου μείωσε κατά μεγαλύτερο ποσοστό τις αποδοχές των λειτουργών και υπαλλήλων που κατείχαν τους ανωτέρους

και ανωτάτους βαθμούς. Η απόφαση αναφέρει, εν συνεχεία, ότι εντός του πλαισίου αυτού, με τις διατάξεις των περιπτώσεων 31 - 33 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 τροποποιήθηκαν, αναδρομικώς από 1.8.2012, οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 50 του ν. 3205/2003 και αφενός μεν μειώθηκε ο βασικός μισθός του ανθυπολοχαγού και των αντίστοιχων βαθμών αφετέρου δε μεταβλήθηκαν οι συντελεστές βάσει των οποίων καθορίζονται οι βασικοί μισθοί των λοιπών βαθμών, με αποτέλεσμα να επέρχονται σημαντικές μειώσεις, ιδίως, στους ανώτερους βαθμούς της ιεραρχίας των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Αναδρομικές μειώσεις προβλέφθηκαν, επίσης, για τα επιδόματα που χορηγούνταν βάσει των παραγράφων 3 - 8α και 10 του άρθρου 51 του ν. 3205/2003. Κατ' εξουσιοδότηση, εξάλλου, της διατάξεως της περίπτωσης 37 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 εκδόθηκε η προσβληθείσα απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, με την οποία καθορίστηκε ο χρόνος και ο τρόπος επιστροφής των ποσών που προέκυψαν από την αναδρομική από 1-8-2012 μείωση των αποδοχών των μισθοδοτούμενων βάσει «ειδικών» μισθολογίων. Με την ίδια απόφαση κρίθηκε, περαιτέρω, ότι α) κατά τον προσδιορισμό του ύψους των περικοπών στο μισθολόγιο των στρατιωτικών, δεν ελήφθησαν υπόψη, πέραν του, κατά τα ανωτέρω, αμιγώς αριθμητικού και, ως εκ τούτου, προδήλως απρόσφορου κριτηρίου, της επιτεύξεως, δηλαδή, συγκεκριμένης μεσοσταθμικής μειώσεως του μισθολογικού κόστους του Δημοσίου, η σημασία της αποστολής των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και οι ιδιαίτερες συνθήκες ασκήσεως και η επικινδυνότητα του επαγγέλματός τους, β) δεν έγιναν ειδικές εκτιμήσεις για τις επιπτώσεις από τις εν λόγω μειώσεις στη λειτουργία των ενόπλων αυτών σωμάτων, ούτε αν οι εκ των μειώσεων προερχόμενες επιπτώσεις ήταν μικρότερες ή μεγαλύτερες από το οικονομικό όφελος που θα προέκυπτε, ούτε, τέλος, αν θα μπορούσαν να

ληφθούν άλλα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος, με μικρότερο κόστος για το προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, γ) δεν εξετάσθηκε, επίσης, αν οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας παρέμεναν, και μετά τις νέες μειώσεις, επαρκείς για την αντιμετώπιση του κόστους αξιοπρεπούς διαβίωσης τους και ανάλογες της αποστολής τους. Η συνεκτίμηση των ως άνω κριτηρίων και λοιπών παραγόντων ήταν επιβεβλημένη, διότι οι επίμαχες περικοπές αφορούν σε αποδοχές των στελεχών στρατιωτικών οργανωμένων σωμάτων, υπέρ των οποίων ο κοινός νομοθέτης έχει υποχρέωση ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως, η οποία απορρέει εμμέσως από τα άρθρα 45, 23 παρ. 2 και 29 παρ. 3 του Συντάγματος, ως αρχής που εγγυάται την αποτελεσματική εκπλήρωση της κρατικής αποστολής τους και αντισταθμίσεως για τις ιδιαίτερες συνθήκες εκτελέσεως των καθηκόντων τους. Εν συνεχεία, κρίθηκε ότι, με τα δεδομένα που ίσχυαν κατά το χρόνο δημοσιεύσεως του ν. 4093/2012, οι συγκεκριμένες μειώσεις των αποδοχών των στρατιωτικών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, που εχώρησαν κατ' εφαρμογήν του νόμου αυτού αποκλειστικά με βάση το ανωτέρω καθαρώς αριθμητικό κριτήριο, συνυπολογιζόμενες με την πλήρη κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας, τις υπόλοιπες μειώσεις που επεβλήθησαν διαδοχικώς στις αποδοχές των στρατιωτικών και τις αλληπάλληλες φορολογικές τους επιβαρύνσεις, υπερέβαιναν, λόγω του σωρευτικού τους αποτελέσματος και της εκτάσεώς τους, το όριο που θέτουν οι συνταγματικές αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας στα δημόσια βάρη, δεδομένου μάλιστα, ότι ένας από τους λόγους για τους οποίους ο νομοθέτης έκρινε και πάλι αναγκαίες, μεταξύ άλλων, τις νέες περικοπές των αποδοχών των στρατιωτικών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας ήταν η αδυναμία προωθήσεως των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και εισπράξεως των ληξιπροθέσμων φορολογικών οφειλών. Με τις ανωτέρω σκέψεις έγινε τελικώς δεκτό ότι οι προμνησθείσες διατάξεις των

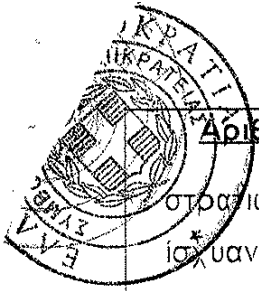

περιπτώσεων 31 - 33 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, με τις οποίες μειώθηκαν οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και, μάλιστα, αναδρομικώς από 1.8.2012, καθώς και της απολύτου συναφούς προς αυτές διατάξεως της περίπτωσης 37 της αυτής υποπαραγράφου, κατ' επίκληση της οποίας εκδόθηκε η προσβληθείσα υπουργική απόφαση, ήταν αντίθετες τόσο προς την αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως των στρατιωτικών, όσο και προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 5 και 25 παρ. 4 του Συντάγματος. Για τον λόγο δε αυτό, όπως προαναφέρθηκε, ακυρώθηκε η προσβληθείσα απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, κατά το μέρος που στηριζόταν στις ανωτέρω αντισυνταγματικές και ως εκ τούτου ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες διατάξεις των περιπτώσεων 31-33 και 37 της υποπαραγράφου Γ1 και αφορούσε την αναδρομική, από 1-8-2012 έως την εφαρμογή του νόμου αυτού, μείωση των αποδοχών των εν ενεργεία στελεχών των ενόπλων δυνάμεων. Εξάλλου, επί παρομοίων αιτήσεων των Ενώσεων Στρατιωτικών Περιφέρειας Αττικής κ.λ.π., των Πανελληνίων Ομοσπονδιών Αστυνομικών Υπαλλήλων και Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας και των Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας εκδόθηκαν, αντιστοίχως, οι όμοιες υπ' αριθμ., 2193, 2194, 2195 και 2192/2014 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τις οποίες το Δικαστήριο επανέλαβε την κρίση περί αντισυνταγματικότητας των ανωτέρω διατάξεων και προέβη σε ακύρωση της προσβληθείσης κανονιστικής αποφάσεως, για το αντίστοιχο, κάθε φορά, μέρος.

11. Επειδή, μετά την δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας ορισμένοι διάδικοι των σχετικών δικών άσκησαν, κατ' επίκληση των διατάξεων του ν. 3068/2002 (Α' 274) και του π.δ/τος 61/2004 (Α' 54), αιτήσεις για την διαπίστωση της μη συμμορφώσεως της Διοικήσεως προς τις προμνησθείσες υπ. αριθμ.

ακυρωτικές 2193-6/2014 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επί των αιτήσεων αυτών εκδόθηκαν την 11-9-2014 τα υπ' αριθμ. 10-13/2014 πρακτικά του Τριμελούς Συμβουλίου Συμμορφώσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας με τα οποία, κρίθηκε ότι συνέτρεχε περίπτωση μη συμμορφώσεως της Διοικήσεως προς τις ανωτέρω ακυρωτικές αποφάσεις, κλήθηκε δε το Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3 παρ. 1 του ν. 3068/2002 και 2 παρ. 2 του π. δ/τος 61/2004, να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας εντός διμήνου από της επιδόσεως των οικείων πρακτικών. Με τα πρακτικά αυτά, υπεδείχθησαν στη Διοίκηση οι ενέργειες στις οποίες υποχρεούτο να προβεί για την πλήρη συμμόρφωσή της. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι από τις υπ' αριθμ. 2193-6/2014 ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας απέρρευε εν πρώτοις η υποχρέωση καταβολής των αποδοχών που τα μέλη των αιτουσών ενώσεων και ομοσπονδιών υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες, συνεπεία της εφαρμογής των αντισυνταγματικών διατάξεων του ν. 4093/2012. Πέραν της υποχρέωσης αυτής, η οποία αποτελεί άμεση συνέπεια του ακυρωτικού αποτελέσματος, ευθεία, δηλαδή, συνέπεια της ακυρώσεως κανονιστικής πράξεως, το περιεχόμενο της οποίας εξαντλείται στο παρελθόν, η κήρυξη της διαγνωσθείσης αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του ν. 4093/2012 δημιούργησε την πρόσθετη υποχρέωση της Διοικήσεως να μεριμνήσει για τον τρόπο επιστροφής των χρηματικών ποσών που αντιστοιχούσαν στη διαφορά μεταξύ των αποδοχών που οι στρατιωτικοί ελάμβαναν προ της εφαρμογής του ν. 4093/2012 και των αποδοχών που πράγματι τους κατεβλήθησαν μετά τις περικοπές που υπέστησαν κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του νόμου αυτού. Κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο ανωτέρω πρακτικό, η υποχρέωση αυτή, η οποία αποτελεί αυτόθροη συνέπεια της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του ν. 4093/2012 και έχει ως συνέπεια την αναβίωση των ειδικών μισθολογικών ρυθμίσεων για τους

στρατιωτικούς και τους υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας, όπως αυτές ισχύουν προ της τροποποίησής τους με τις αντισυνταγματικές διατάξεις του ν. 4093/2012 (βλ. άρθρα 50 και 51 του ν. 3205/2003, Α' 297), αφορά το χρονικό διάστημα που διέρρευσε μεταξύ της ενάρξεως ισχύος του ν. 4093/2012 και της δημοσίευσής των αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, κρίθηκε, επίσης, ότι η Διοίκηση, μετά τη δημοσίευση των ακυρωτικών αποφάσεων, υποχρεούτο να θεωρήσει ως ισχύουσες τις προ του ν. 4093/2012 μισθολογικές διατάξεις και να καταβάλει στους στρατιωτικούς και τους υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας για τον εφεξής χρόνο τις αποδοχές που δικαιούνταν βάσει των τελευταίων αυτών διατάξεων. Με το ίδιο πρακτικό έγινε, τέλος, δεκτό ότι ο νομοθέτης και, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, η κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση διατηρούν την ευχέρεια να προβούν στην κατάρτιση νέου μισθολογίου για τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας επί τη βάσει των κριτηρίων που τέθηκαν με τις αποφάσεις της Ολομέλειας, στην περίπτωση, ωστόσο, αυτή, κατά τη διαμόρφωση του νέου μισθολογίου, οι αποδοχές των στρατιωτικών και των στελεχών των σωμάτων ασφαλείας δεν μπορούν να καθορισθούν σε επίπεδα αντίστοιχα και, κατά μείζονα λόγο, κατώτερα εκείνων που είχαν διαμορφωθεί κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του ν. 4093/2012 που κρίθηκαν αντισυνταγματικές. Τούτο δε, διότι μία τέτοια ενέργεια θα ισοδυναμούσε με παραβίαση του δεδουλευμένου που απορρέει από τις ακυρωτικές αποφάσεις και θα συνιστούσε, κατ' επέκταση, περίπτωση μη συμμορφώσεως της Διοικήσεως προς τις αποφάσεις αυτές, με τις οποίες, μεταξύ άλλων, κρίθηκε ότι οι επιβληθείσες δυνάμει του νόμου αυτού μειώσεις υπερέβησαν, λόγω της σωρευτικής επιβαρύνσεως των στρατιωτικών, τα όρια που θέτουν οι συνταγματικές αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας στα δημόσια βάρη.

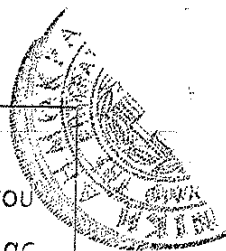
12. Επειδή, μετά την έκδοση των πρακτικών αυτών και ενώ εκκρεμούσε η διαδικασία συμμορφώσεως της Διοικήσεως δημοσιεύθηκε ο

ν. 4307/2014 (Α' 246/15.11.2014), στο άρθρο 86 του οποίου περιελήφθησαν ρυθμίσεις σχετικά με τη μισθολογική αποκατάσταση των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Με τις νεότερες διατάξεις καταργήθηκαν, αφ' ης ίσχυσαν, οι προμνησθείσες αντισυνταγματικές διατάξεις του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (παρ. 1), αντικαταστάθηκαν εκ νέου, από 1-8-2012, τα άρθρα 50 παρ. 2 και 3 και 51 παρ. 3 - 8α και 10 του ν. 3205/2003 (Α' 297), αυξήθηκαν ο βασικός μισθός του ανθυπολοχαγού και των αντιστοίχων βαθμών, καθορίστηκαν νέοι συντελεστές προσδιορισμού βασικών μισθών, αναπροσαρμόσθηκαν δε τα διάφορα επιδόματα των στρατιωτικών και των στελεχών των σωμάτων ασφαλείας (παρ. 2). Με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου 86 ορίσθηκε, περαιτέρω, ότι με κοινή υπουργική απόφαση καθορίζεται «ο χρόνος και η διαδικασία καταβολής των αναπροσαρμοσμένων αποδοχών και συντάξεων, καθώς και της διαφοράς αποδοχών και συντάξεων που απορρέει από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, για το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως και 31.12.2014 προς τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και αντιστοίχων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, εν ενεργεία και απόστρατους». Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διατάξεως, εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση, υπ' αριθμ. οικ.2/88371/ΔΕΠ/14/17.11.2014, (Β' 3093). Μετά τις νομοθετικές αυτές εξελίξεις, το Τριμελές Συμβούλιο Συμμορφώσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, επιλαμβανόμενο εκ νέου της υποθέσεως, εξέδωσε τις υπ. αριθμ.18- 21/2015 αποφάσεις του, με τις οποίες έκρινε ότι η Διοίκηση εν μέρει μόνον συμμορφώθηκε προς τις εν λόγω αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, για τον λόγο δε αυτό επέβαλε σε βάρος του Υπουργείου Οικονομικών την κατ' άρθρο 3 παρ. 3 του ν 3068/2002 χρηματική κύρωση, το ύψος της οποίας προσδιόρισε, για κάθε αίτηση, στο ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Ειδικότερα, το Τριμελές Συμβούλιο Συμμορφώσεως έκρινε

ότι οι νεότερες μισθολογικές ρυθμίσεις δεν συνιστούν πλήρη συμμόρφωση, ούτε κατά το μέρος που αφορά στην υποχρέωση της Διοικήσεως να καταβάλει στους στρατιωτικούς τις αποδοχές που υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν ως αχρεωστήτως καταβληθείσες, λόγω των αναδρομικών μειώσεων που υπέστησαν κατ' εφαρμογήν του ν. 4093/2012, ούτε κατά το μέρος που αφορά στην υποχρέωση επιστροφής προς αυτούς των χρηματικών ποσών που αντιστοιχούν στη διαφορά μεταξύ των αποδοχών που ελάμβαναν προ της εφαρμογής του ν. 4093/2012 και των αποδοχών που πράγματι τους κατεβλήθησαν, μετά τις γενόμενες περικοπές, κατά το χρονικό διάστημα από της έναρξης ισχύος του ν. 4093/2012 και μέχρι της δημοσίευσής του ν. 4307/2014, καθόσον σε αμφότερες τις περιπτώσεις προβλέφθηκε μερική μόνον, κατά το ήμισυ περίπου, επιστροφή των αντίστοιχων ποσών. Καθ' όσον αφορά, εντούτοις, τις μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4307/2014 εφεξής καταβαλλόμενες αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας (μετά την 15.11.2014), το Τριμελές Συμβούλιο έκρινε ότι δεν μπορούσε να υπεισέλθει στο ζήτημα αν αυτές είναι οι προσήκουσες ή μη, καθόσον το ζήτημα αυτό, συναπτόμενο με τη συνταγματικότητα των νεότερων νομοθετικών ρυθμίσεων, δεν αποτελούσε αντικείμενο της διαδικασίας συμμορφώσεως. Προ της δημοσίευσής των υπ' αριθμ. 2192-6/2014 ακυρωτικών αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, είχε ψηφισθεί ο ν. 4263/2014 (Α' 117/14.5.2014), με τον οποίο εγκρίθηκε το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Πολιτικής για την τριετία 2015 – 2018. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του ν. 4263/2014, βασική επιδίωξη του μεσοπρόθεσμου προγράμματος "είναι να παραμείνει η χώρα σε μια μακρά περίοδο υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων, ώστε να καλύπτονται οι χρηματοδοτικές υποχρεώσεις και να μην δημιουργούνται νέες δανειακές ανάγκες". Ειδικώς, για τις δαπάνες μισθοδοσίας του στρατιωτικού προσωπικού των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, το

μεσοπρόθεσμο δεν επαναλαμβάνει την πρόβλεψη του προηγούμενου μεσοπρόθεσμου προγράμματος (ΜΠΔΣ 2013-2016) περί νέας προσαρμογής του ειδικού μισθολογίου των στρατιωτικών, πέραν εκείνης που επιχειρήθηκε με τις αντισυνταγματικές διατάξεις του ν. 4093/2012. Πρόβλεψη για την κάλυψη των δαπανών που προκαλούνται από την, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, αναπροσαρμογή των αποδοχών των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας περιελήφθη για πρώτη φορά στον κρατικό προϋπολογισμό του 2015, ο οποίος εγκρίθηκε με τον ν. 4311/2014 (Α' 259/12.12.2014). Ο προϋπολογισμός αυτός είναι ισοσκελισμένος και προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 3 % του ΑΕΠ.

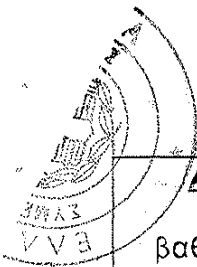
13. Επειδή, ειδικότερα στις διατάξεις του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 (Α' 246/15-11-2014) ορίζονται τα ακόλουθα: "1. Οι διατάξεις των περιπτώσεων 31, 32 και 33 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) καταργούνται από τότε που ίσχυσαν. Με τη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγεται η επελευθέρωση από 1.8.2012 παύση της αναστολής ισχύος των διατάξεων περί μισθολογικών προαγωγών και επιδόματος χρόνου υπηρεσίας των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και αντιστοίχων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής. 2.α. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 50 του ν. 3205/2003 (Α' 297) αντικαθίστανται από 1.8.2012, ως εξής: «2. Οι συντελεστές προσδιορισμού των βασικών μισθών της παραγράφου 1 είναι οι εξής: Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (Α/Γ.Ε.ΕΘ.Α.) 2, 373 Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας (Α/Γ.Ε.Σ., Γ.Ε.Ν., Γ.Ε.Α.), Ελληνικής Αστυνομίας, Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής 2,123 Γενικός Επιθεωρητής Στρατού, Διοικητής 1ης Στρατιάς, Αρχηγός Στόλου και Αρχηγός Τακτικής Αεροπορίας 1,957 Αντιστράτηγος και αντίστοιχοι 1, 822 Υποστράτηγος και αντίστοιχοι 1,717 Ταξίαρχος και αντίστοιχοι 1,592 Συνταγματάρχης και

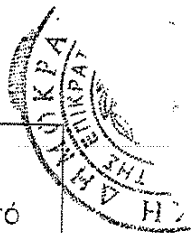
αντίστοιχοι 1,377 Αντισυνταγματάρχης και αντίστοιχοι 1, 231 Ταγματάρχης και αντίστοιχοι 1,151 Λοχαγός και αντίστοιχοι 1,096 Υπολοχαγός και αντίστοιχοι 1,061 Ανθυπολοχαγός και αντίστοιχοι 1,000 Ανθυπασπιστής και αντίστοιχοι 0,950 Αρχιλοχίας και αντίστοιχοι 0,920 Επιλοχίας και αντίστοιχοι 0,885 Λοχίας και αντίστοιχοι 0,809 Δεκανέας και αντίστοιχοι 0,570 Μόνιμος Στρατιώτης και Αστυφύλακας που δεν έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις 0,320 3. Για τη διαμόρφωση των βασικών μισθών, ο μηνιαίος βασικός μισθός του Ανθυπολοχαγού και αντιστοιχών ορίζεται σε οκτακόσια ογδόντα επτά (887) ευρώ.» β. Οι παράγραφοι 3 έως 8α του άρθρου 51 του ν. 3205/2003 αντικαθίστανται από 1.8.2012, ως εξής: «3. Εξομάλυνσης μισθολογικών διαφορών, ποσού εκατόν πέντε ευρώ και ογδόντα έξι λεπτών (105,86 ευρώ) για όλους τους στρατιωτικούς εν γένει. Για τους έγγαμους χωρίς τέκνα, που αναγνωρίζονται ως προστατευόμενα μέλη της οικογένειας για τον προσδιορισμό του φόρου εισοδήματος, το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε εκατόν πενήντα εννέα ευρώ και εξήντα ένα λεπτά (159,61 ευρώ). Για έγγαμους ή διαζευγμένους ή σε διάσταση ή σε χηρεία ή άγαμους που έχουν τέκνα, που αναγνωρίζονται ως προστατευόμενα μέλη της οικογένειας για τον προσδιορισμό του φόρου εισοδήματος, το ποσό του επιδόματος αυτού ορίζεται σε διακόσια δώδεκα ευρώ και ενενήντα τέσσερα λεπτά (212,94 ευρώ). Στη βάση υπολογισμού των μηνιαίων αποδοχών των μαθητών των παραγωγικών σχολών των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και των Εφέδρων και των Δοκίμων Εφέδρων Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, το επίδομα εξομάλυνσης ορίζεται σε εκατόν πέντε ευρώ και ογδόντα έξι λεπτά (105,86 ευρώ). 4. Ειδικής απασχόλησης για την Εθνική Άμυνα, Δημόσια Τάξη και Ασφάλεια: α. Για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων ορίζεται, κατά περίπτωση, ως εξής: i. Για ανώτατους αξιωματικούς σε διακόσια ενενήντα τέσσερα ευρώ και πέντε λεπτά (294,05 ευρώ) και για λοιπούς αξιωματικούς και ανθυπασπιστές σε εκατόν ογδόντα ευρώ και ογδόντα δύο λεπτά (180,82 ευρώ). ii. Για υπαξιωματικούς και μόνιμους στρατιώτες

σε εκατόν τριάντα οκτώ ευρώ και είκοσι τρία λεπτά (138, 23 ευρώ). β. Για το αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και για το προσωπικό του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος που ορίζεται κατά περίπτωση ως εξής: i. Για ανώτατους αξιωματικούς σε διακόσια εξήντα οκτώ ευρώ και επτά λεπτά (268,07 ευρώ) και για λοιπούς αξιωματικούς και ανθυπαστυνόμους ή αντίστοιχους σε εκατόν εξήντα πέντε ευρώ και τριάντα λεπτά (165,30 ευρώ), ii. Για υπαξιωματικούς και αστυφύλακες ή αντίστοιχους σε εκατόν είκοσι δύο ευρώ και εβδομήντα δύο λεπτά (122,72 ευρώ). Από τη χορήγηση του ανωτέρω επιδόματος εξαιρούνται οι τελούντες σε κατάσταση πολεμικής ή μόνιμης διαθεσιμότητας και οι έφεδροι και δόκιμοι έφεδροι αξιωματικοί και οπλίτες θητείας και βραχείας ανακατάταξης (μέχρι τριών ετών). 5. θέσης υψηλής ή αυξημένης ευθύνης, οριζόμενο κατά βαθμό ως εξής: α. Για τον Αρχηγό Γ.Ε.ΕΘ.Α. σε εξακόσια είκοσι τέσσερα ευρώ και δεκατρία λεπτά (624,13 ευρώ). β. Για τους Αρχηγούς Γ.Ε.Σ., Γ.Ε.Ν., Γ.Ε.Α., τον Γενικό Επιθεωρητή Στρατού, τον Διοικητή της 1 ης Στρατιάς, τον Αρχηγό Στόλου και τον Αρχηγό Τακτικής Αεροπορίας, καθώς και για τους Αρχηγούς της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος σε τετρακόσια δώδεκα ευρώ και εξήντα δύο λεπτά (412,62 ευρώ). γ. Για τον Αντιστράτηγο ή αντίστοιχο σε τριακόσια είκοσι ένα ευρώ και δύο λεπτά (321,02 ευρώ). δ. Για τον Υποστράτηγο ή αντίστοιχο σε διακόσια τριάντα πέντε ευρώ και εβδομήντα πέντε λεπτά (235,75 ευρώ). ε. Για τον Ταξίαρχο ή αντίστοιχο, σε εκατόν σαράντα εννέα ευρώ και σαράντα εννέα λεπτά (149,49 ευρώ). στ. Για τον Συνταγματάρχη ή αντίστοιχο, με εξαίρεση τους προαγόμενους μισθολογικά στο βαθμό, σε εκατόν επτά ευρώ και ένα λεπτό (107,01 ευρώ), ζ. Για τον Αντισυνταγματάρχη και Ταγματάρχη ή αντίστοιχους, με εξαίρεση τους μισθολογικά προαγόμενους στους βαθμούς αυτούς, σε σαράντα πέντε ευρώ και τριάντα εννέα λεπτά (45,39 ευρώ). η. Για τους κατώτερους Αξιωματικούς (Λοχαγούς, Υπολοχαγούς και Ανθυπολοχαγούς ή αντίστοιχους) με εξαίρεση τους μισθολογικά προαγόμενους στους

βαθμούς αυτούς, σε τριάντα τρία ευρώ και ογδόντα ένα λεπτά (33,81 ευρώ). θ. Για Ανθυπασπιστές, Υπαξιωματικούς και Μόνιμους Στρατιώτες, σε είκοσι επτά ευρώ και πενήντα οκτώ λεπτά (27,58 ευρώ). 6. Εξοδα παράστασης τα οποία ορίζονται ως εξής: α. Για τον Αρχηγό Γ.Ε.ΕΘ.Α. σε τριακόσια ενενήντα ένα ευρώ και πενήντα επτά λεπτά (391,57 ευρώ), β. Για τους Αρχηγούς Γ.Ε.Σ., Γ.Ε.Ν., Γ.Ε.Α. και τον Αρχηγό της ΕΛ.ΑΣ., του Λ.Σ. και Π.Σ. σε διακόσια τριάντα εννέα ευρώ και σαράντα επτά λεπτά (239,47 ευρώ). γ. Για τον Γενικό Επιθεωρητή Στρατού, τον Διοικητή της Πρώτης Στρατιάς, τον Αρχηγό του Στόλου και τον Αρχηγό της Τακτικής Αεροπορίας σε εκατόν εξήντα δύο ευρώ και ογδόντα τέσσερα λεπτά (162,84 ευρώ). 7. Ευθύνης Διοίκησης Διεύθυνσης ορίζεται ως εξής: α. Για τους Ανώτατους Αξιωματικούς, με εξαίρεση τους προαγόμενους μισθολογικά, σε εκατόν επτά ευρώ και ένα λεπτό (107,01 ευρώ), β. Για τον Συνταγματάρχη ή αντίστοιχο, με εξαίρεση τους προαγόμενους μισθολογικά στο βαθμό, σε ογδόντα πέντε ευρώ και εβδομήντα επτά λεπτά (85,77 ευρώ). γ. Για τον Αντισυνταγματάρχη και Ταγματάρχη ή αντίστοιχους, με εξαίρεση τους προαγόμενους μισθολογικά στους βαθμούς αυτούς, σε εξήντα τέσσερα ευρώ και δώδεκα λεπτά (64,12 ευρώ). δ. Για Κατώτερους Αξιωματικούς (Λοχαγούς, Υπολοχαγούς και Ανθυπολοχαγούς ή αντίστοιχους) με εξαίρεση τους μισθολογικά προαγόμενους στους βαθμούς αυτούς, σε σαράντα δύο ευρώ και ογδόντα εννέα λεπτά (42,89 ευρώ). ε. Για Ανθυπασπιστές, Υπαξιωματικούς και Μόνιμους Στρατιώτες σε είκοσι οκτώ ευρώ (28,00 ευρώ). 8. Αυξημένης Επιχειρησιακής Ετοιμότητας Μονάδων: α. Για τους Αξιωματικούς και Υπαξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων ορίζεται σε σαράντα πέντε ευρώ και τριάντα εννέα λεπτά (45,39 ευρώ).» γ. Η παράγραφος 10 του άρθρου 51 του ν. 3205/2003 αντικαθίστανται από 1.8.2012, ως εξής: «10. Στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, στο αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και στο ένστολο προσωπικό του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, χορηγείται μηνιαίως επίδομα ειδικών συνθηκών,

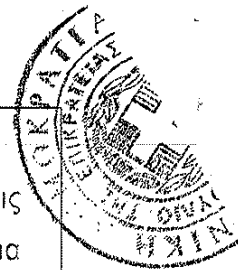
ποσό ίσο με εξήντα οκτώ ευρώ και σαράντα έξι λεπτά (68, 46 ευρώ). Από τη χορήγηση του ανωτέρω επιδόματος εξαιρούνται οι έφεδροι και δόκιμοι έφεδροι αξιωματικοί και οπλίτες θητείας.» δ. Το ποσό της παραγράφου 2 του άρθρου 2 της αριθμ. 8002/32/122-α/6.9.2007 (Β' 1803) κοινής υπουργικής απόφασης και της παραγράφου 3 του άρθρου 2 της αριθμ. 2/2381/0022/5.5.2009 (Β' 928) όμοιας, διαμορφώνεται, από 1.8.2012, σε δύο ευρώ και εβδομήντα επτά λεπτά (2,77 ευρώ). Οι αναπροσαρμογές του παρόντος εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3833/2010 (Α' 40). 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου καθορίζεται ο χρόνος και η διαδικασία καταβολής των αναπροσαρμοσμένων αποδοχών και συντάξεων, καθώς και της διαφοράς αποδοχών και συντάξεων που απορρέει από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, για το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως και 31.12.2014 προς τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και αντιστοίχων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, εν ενεργεία και απόστρατους. 4. Από την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων δεν θίγεται σε καμία περίπτωση η χορήγηση της εφάπαξ χρηματικής ενίσχυσης που προβλέπεται από τις διατάξεις της υποπαραγράφου Α.4. της παραγράφου Α' του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85). 5. Η προσωπική διαφορά της περίπτωσης 2 της υποπαραγράφου Ε.3 της παραγράφου Ε' του άρθρου τρίτου του ν. 4254/2014 αναπροσαρμόζεται με βάση τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.1,957". Κατ' εξουσιοδότηση, τέλος, της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου 86, εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση, με την οποία, όπως έχει εκτεθεί, ορίζεται ότι οι διαφορές αποδοχών που απορρέουν από την εφαρμογή του άρθρου 86 παρ. 2 του ν. 4307/2014 περί αναπροσαρμογής των αποδοχών των εν ενεργεία στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των

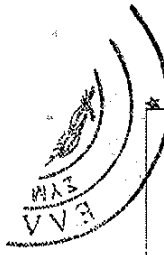

σωμάτων ασφαλείας, καθ' ο μέρος αφορούν το χρονικό διάστημα από 1.7 έως και 30.11.2014 θα καταβληθούν εφάπαξ με τις αναπροσαρμοσμένες, βάσει των ίδιων διατάξεων, αποδοχές του Δεκεμβρίου του αυτού έτους (άρθρο 1). Ορίζεται, περαιτέρω, ότι οι διαφορές αποδοχών που αφορούν το προγενέστερο χρονικό διάστημα (1.8.2012 έως 30.6.2014), εάν μεν δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων πενήντα ευρώ, θα καταβληθούν εφάπαξ την 27.1.2015, εάν δε υπερβαίνουν το ποσό αυτό, θα καταβληθούν σταδιακά σε τριάντα έξι ισόποσες μηνιαίες δόσεις, η πρώτη εκ των οποίων θα καταβληθεί την 27.1.2015, ενώ οι επόμενες «θα καταβάλλονται την εικοστή εβδομή (27η) ημέρα εκάστου μηνός μέχρι και την 27.12.2017, οπότε θα καταβληθεί η τελευταία δόση» (άρθρο 2). Αντίστοιχες ρυθμίσεις εισάγονται και για την καταβολή των αναδρομικών διαφορών που προέκυψαν από την αναπροσαρμογή των συντάξεων των αποστράτων και των συνταξιούχων των σωμάτων ασφαλείας.

14. Επειδή, στην αιτιολογική έκθεση της σχετικής τροπολογίας, με την οποία εισάγονται οι επίμαχες ρυθμίσεις, αναφέρεται ότι με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του ν. 4307/2014 επιχειρήθηκε η αναδρομική από 1-8-2012 αναπροσαρμογή των αποδοχών των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, σε συμμόρφωση προς τις 2192-6/2014 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, και στο μέτρο που επιτρέπει η δημοσιονομική κατάσταση και οι υποχρεώσεις της χώρας από την εφαρμογή του προγράμματος οικονομικής πολιτικής κατά τον χρόνο θεσπίσεως των ρυθμίσεων. Ειδικότερα, στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται ότι: Α) η χορήγηση των αναδρομικών διαφορών αποδοχών και συντάξεων, από 1-8-2012 έως 30-6-2014, στο ήμισυ και όχι σε ολόκληρο (ύψους 695,2 εκατομμυρίων ευρώ, περίπου, για τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας), σε σχέση με τα προ της εφαρμογής του ν. 4093/2012 επίπεδα κρίθηκε επιβεβλημένη από τα δημοσιονομικά περιθώρια της χώρας και την ανάγκη επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων του 2014, ενώ οι

διεθνώς διαμορφούμενες χρηματοδοτικές συνθήκες σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες δυνατότητες της χώρας για πρόσβαση σε διεθνή και εγχώρια κεφάλαια χρηματοδότησης για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της επέβαλαν την εξόφληση του ημίσεος των αναδρομικών οφειλών, από 1-8-2012 έως 30-6-2014, σε βάθος τριετίας. Στην αιτιολογική έκθεση επισημαίνεται, επίσης, ότι σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Γ1-1190/24-9-2014 γνωμοδότηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Ελ.ΣΤΑΤ.) και την μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA) η δαπάνη από την αναδρομική ισχύ των ανωτέρω δικαστικών αποφάσεων, ανεξάρτητα από τον χρόνο καταβολής της, δηλαδή τον χρόνο διενέργειας των σχετικών ταμειακών πληρωμών, θα επιβαρύνει εξ ολοκλήρου το αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το οικονομικό έτος 2014, και Β) η μερική αποκατάσταση των τρεχουσών αποδοχών και συντάξεων σε σχέση με τα προ της 1-8-2012 επίπεδα κρίθηκε επιβεβλημένη διότι από την πλήρη αποκατάσταση (ύψους 182,8 εκατομμύρια ευρώ για το διάστημα από 1-7-2014 έως 31-12-2014 και ύψους 365,6 εκατομμύρια ευρώ περίπου για το 2015 και καθένα από τα επόμενα οικονομικά έτη) θα ετίθετο σε κίνδυνο ο δημοσιονομικός προγραμματισμός της χώρας τόσο για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής για το έτος 2015, όσο και των στόχων του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Πολιτικής για την τριετία 2015-2018 (ν. 4263/2014, Α' 117/14-5-2014) και θα προέκυπτε ανάγκη για επιβολή μόνιμων ισόποσων επιπρόσθετων μέτρων, τα οποία θα επιβάρυναν την ελληνική κοινωνία και θα έπλητταν τις προοπτικές ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας. Κατ' εκτίμηση τούτων, θεωρήθηκε ότι, υπό τις παρούσες δημοσιονομικές συνθήκες, ήταν δυνατή η απόδοση του ημίσεος μόνον της διαφοράς των αποδοχών των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων των σωμάτων ασφαλείας, ρύθμιση που δεν οδηγεί μεν στην πλήρη, αλλά σε σημαντική μισθολογική αποκατάστασή τους, η οποία εκτιμάται ως επαρκής για τη διατήρηση του αξιόμαχου των ενόπλων

δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Εξάλλου, από τις προπαρασκευαστικές εργασίες ψήφισης του ν. 4307/2014 (βλ. πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων, συνεδριάσεις ΚΔ/11.11.2014, ΚΕ/12.11.2014 και ΚΣΤ/13.11.2014) προκύπτει ότι κατά μεν την άποψη της κυβερνητικής πλειοψηφίας η επιχειρούμενη αναπροσαρμογή των αποδοχών των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, η οποία αποτελεί σημαντικό βήμα για την πλήρη μισθολογική αποκατάστασή τους στο μέλλον, γίνεται εντός του περιθωρίου που καταλείπουν η ομαλή εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού και η εκπλήρωση των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας, κατά δε την άποψη της αντιπολιτεύσεως ότι η κατά το ήμισυ (50%) ικανοποίηση των απαιτήσεων των ενδιαφερομένων στρατιωτικών και αστυνομικών υπαλλήλων συνιστά παραβίαση των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, μη δυναμένη να δικαιολογηθεί από τους ανωτέρω λόγους.

15. Επειδή, από το συνδυασμό των άρθρων 95 παρ. 5 του Συντάγματος όπως η διάταξη αυτή αναθεωρήθηκε με το από 6-4-2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, 50 παρ. 4 και 5 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8) και 3 παρ. 1 του εκδοθέντος σε εκτέλεση της ανωτέρω συνταγματικής διατάξεως ν. 3068/2002 (Α' 274), συνάγεται ότι η Διοίκηση, συμμορφούμενη προς ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, υποχρεούται όχι μόνον να θεωρήσει ανίσχυρη και μη υφιστάμενη στο νομικό κόσμο την νομοθετική πράξη που κρίθηκε αντίθετη προς συνταγματικές διατάξεις ή τη διοικητική πράξη που ακυρώθηκε, αλλά και να προβεί σε θετικές ενέργειες για την αναμόρφωση της νομικής καταστάσεως που προέκυψε αμέσως ή εμμέσως από τις πράξεις αυτές, ανακαλώντας ή τροποποιώντας τις σχετικές στο μεταξύ εκδοθείσες πράξεις ή εκδίδοντας άλλες με αναδρομική ισχύ, για να αποκαταστήσει τα πράγματα στη θέση στην οποία θα βρίσκονταν, αν από την αρχή δεν είχε ισχύσει η κριθείσα αντίθετη προς το Σύνταγμα νομοθετική πράξη ή η ακυρωθείσα διοικητική πράξη. Το ειδικότερο, εξ άλλου, περιεχόμενο και η

έκταση των υποχρεώσεων της Διοικήσεως προσδιορίζονται από το αντικείμενο της ακυρώσεως, το οποίο, μεταξύ άλλων, καθορίζεται από το είδος και τη φύση της ακυρωθείσας πράξεως, καθώς και από την κρίση ή τις κρίσεις πάνω στα ζητήματα τα οποία εξέτασε και για τα οποία αποφάνθηκε το δικαστήριο στο αιτιολογικό της αποφάσεώς του (ΣτΕ 2854/1985 Ολ., 3761/2013, 4775/2012, 791/2011, 1512/2009, 125, 1986/2000, 5907/1995, 2310/1994). Εξάλλου, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ.1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.δ/τος 53/1974 (Α' 256), συνάγεται ότι η Διοίκηση υποχρεώνεται να συμμορφώνεται απροφασίστως, και προς τις δεσμευτικές αποφάσεις των δικαστικών οργάνων που ο ειδικός νόμος, προς εκπλήρωση της συνταγματικής επιταγής, κατέστησε αρμόδια, με τον τρόπο που εκείνα κρίνουν, βάσει της δικαστικής αποφάσεως, ως προσήκοντα. Ως εκ τούτου, ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί, εφόσον τα αρμόδια δικαστικά όργανα έχουν ήδη υποδείξει στην Διοίκηση τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί σε συμμόρφωση προς ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, να καθιστά, με ειδικές διατάξεις, ανενεργή την εκκρεμή διαδικασία συμμορφώσεως και να καταστρατηγεί την κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις, που αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

16. Επειδή, εκ των ανωτέρω εκτεθέντων συνάγεται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 86 παρ. 2 του ν. 4307/2014 θεσπίζεται ιδιότυπο μισθολόγιο των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, προκειμένου, όπως ρητώς αναφέρεται στην ως άνω αιτιολογική έκθεση και στις σχετικές συζητήσεις της Βουλής, να συμμορφωθεί η Διοίκηση στις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της

Επικρατείας. Ειδικότερα, από την αιτιολογική αυτή έκθεση και από τις εκτενείς αναφορές των σχετικών συζητήσεων στη Βουλή (βλ. Πρακτικά Συν ΚΔ/11-11-2014 σελ.1445-1447, 1449-1450, 1458-1459, Συν.ΚΕ/12-11-2014 σελ. 1479, 1485-1486, 1489, 1493, 1497-1498, 1501, 1503, 1506, Συν. ΚΣΤ/13-11-2014 σελ. 1605-1606, 1609, 1620, 1628, 1634-1635, 1638, 1647) επιβεβαιώνεται ότι ο νόμος αυτός δεν αποτελεί μία αφηρημένη, αδέσμευτη ρύθμιση μισθολογίου αλλά την "αντίδραση" του νομοθέτη στις μνημονευόμενες ανωτέρω αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τούτο δε αποτελεί μη αμφισβητούμενη θέση τόσο της κυβερνητικής πλειοψηφίας όσο και της αντιπολίτευσης, οι οποίες διαφέρουν μεταξύ τους μόνον ως προς το αν η μερική συμμόρφωση προς τις αποφάσεις είναι δυνατόν να γίνει συνταγματικώς ανεκτή λόγω των συγκεκριμένων οικονομικών δυνατοτήτων του Κράτους. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την αντιπαραβολή των διατάξεων του ν. 4093/2012 με τις προϊσχύουσες διατάξεις του ν. 3205/2003 και τις νεότερες του ν. 4307/2014 οι αναπροσαρμοσμένες αποδοχές είναι μεν ανώτερες εκείνων που ελάμβανε το στρατιωτικό προσωπικό (και το προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας κ.λ.π.) υπό την ισχύ του αντισυνταγματικού ν. 4093/2012, κυμαίνονται όμως σε επίπεδα κατώτερα εκείνων που είχαν διαμορφωθεί πριν την 1-8-2012. Εκ των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται, επίσης, ότι στο νέο αυτό μισθολόγιο προσδίδεται αναδρομική ισχύς, η οποία ανατρέχει στον χρόνο ενάρξεως ισχύος των διατάξεων του ν. 4093/2012, οι οποίες είχαν κριθεί αντισυνταγματικές και ανίσχυρες με τις υπ' αριθμ. 2192-6/2014 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, δηλαδή οι νεότερες μισθολογικές ρυθμίσεις αντικαθιστούν τις ανίσχυρες ρυθμίσεις αναδρομικώς από 1-8-2012. Ως συνέπεια της αναδρομικότητας αυτής, εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. οικ.2/88371/ ΔΕΠ/14/17.11.2014 κανονιστική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου, με την οποία προβλέπεται ο χρόνος και

ο τρόπος επιστροφής, για το χρονικό διάστημα από 1-8-2012 έως 30-11-2014, των χρηματικών ποσών που αντιστοιχούν στην διαφορά μεταξύ των αναπροσαρμοζομένων αποδοχών του ν. 4307/2014 και των αποδοχών που πράγματι είχαν λάβει, τα οποία είναι μειωμένα σε ποσοστό περίπου 50% σε σχέση με τις προ της 1-8-2012 αποδοχές τους. Όμως, η διαδικασία ψηφίσεως του ανωτέρω ν. 4307/2014 άρχισε ικανό χρονικό διάστημα μετά την έναρξη της διαδικασίας συμμορφώσεως ενώπιον του αρμοδίου Τριμελούς Συμβουλίου του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά την οποία, όπως έχει ανωτέρω εκτεθεί, είχαν υποδειχθεί στην Διοίκηση οι υποχρεώσεις συμμορφώσεως που απέρρεαν από τις ακυρωτικές αποφάσεις και ειδικότερα: α) η υποχρέωση καταβολής των αποδοχών που τα μέλη των αιτουσών συνδικαλιστικών οργανώσεων υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες, συνεπεία της εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4093/2012, με τις οποίες, μειώθηκαν αναδρομικώς οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, η οποία αποτελεί άμεση συνέπεια του ακυρωτικού αποτελέσματος, ευθεία, δηλαδή, συνέπεια της ακυρώσεως κανονιστικής πράξεως, το περιεχόμενο της οποίας εξαντλείται στο παρελθόν (χρονικό διάστημα από 1-8-2012 μέχρι 31-12-2012) και β) η υποχρέωση επιστροφής των χρηματικών ποσών που αντιστοιχούσαν στη διαφορά μεταξύ των αποδοχών που οι στρατιωτικοί (αστυνομικοί κ.λ.π.) ελάμβαναν προ της εφαρμογής του ν. 4093/2012 και των αποδοχών που πράγματι τους κατεβλήθησαν μετά τις γενόμενες περικοπές, κατά το χρονικό διάστημα από της ενάρξεως ισχύος του ν. 4093/2012 και της δημοσιεύσεως του ν. 4307/2014 περί του νέου μισθολογίου η οποία αποτελεί πρόσθετη υποχρέωση λόγω της διαγνωσθείσης αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του ν. 4093/2012 (χρονικό διάστημα από 1-1-2013 μέχρι 15-11-2014). Δεδομένου δε ότι, κατά τα προεκτεθέντα, ο νομοθέτης εκδήλωσε σαφώς την πρόθεση του να συμμορφωθεί προς τις υπ' αριθμ. 2192-6/2014 ακυρωτικές αποφάσεις του

Συμβουλίου της Επικρατείας, αιτιολογεί δε τις επίμαχες ρυθμίσεις διαφορετικά για το παρελθόν και διαφορετικά για τον εφεξής χρόνο, οι εν λόγω ρυθμίσεις ενέχουν δύο διακριτά, μεταξύ τους, κεφάλαια. Αφενός το κεφάλαιο της αναδρομής, το οποίο αφορά στο χρονικό διάστημα από 1-8-2012 έως την δημοσίευση του ν.4307/2014 (15-11-2014) και αφετέρου το κεφάλαιο που αφορά στο χρονικό διάστημα από της δημοσίευσής του νόμου και εφεξής. Και για μὲν το παρελθόν, για το οποίο είχαν ήδη προσδιορισθεί, με την έκδοση των υπ. αριθμ.10-13/2014 πρακτικών, οι υποχρεώσεις συμμορφώσεως που, κατά την κρίση του αρμοδίου δικαστικού συμβουλίου, απέρρεαν από τις ακυρωτικές αποφάσεις, οι ρυθμίσεις του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, έχουν χαρακτήρα επιστροφής σε κάθε ένα από τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, καθώς και στους συνταξιούχους των ενόπλων σωμάτων των χρηματικών ποσών που τους περιεκόπησαν παρανόμως με τις αντισυνταγματικές διατάξεις των περιπτώσεων 31-33 της υποπαραγράφου Γ1 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Συνεπώς, εφόσον οι ρυθμίσεις του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, κατά το αναδρομικό τους μέρος, έχουν αυτό το χαρακτήρα (αποτελούν δηλαδή ρύθμιση ατομικών περιπτώσεων), συνιστούν πλημμελή συμμόρφωση προς τις ακυρωτικές αποφάσεις διότι:

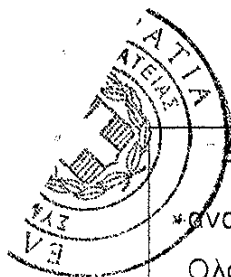
α) για το χρονικό διάστημα από 1-8-2012 μέχρι 31-12-2012, το οποίο αφορά τα ποσά των αποδοχών που οι στρατιωτικοί υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν ως αχρεωστήτως καταβληθέντα λόγω των αναδρομικών μειώσεων που επέβαλε ο ν. 4093/2012, προβλέπεται ότι θα καταβληθούν μόνον κατά το ήμισυ και β) για το χρονικό διάστημα από 1-1-2013 μέχρι 15-11-2014 που αφορά τα χρηματικά ποσά που αντιστοιχούν στην διαφορά μεταξύ των αποδοχών που ελάμβαναν προ της εφαρμογής του ν. 4093/2012 και των αποδοχών που πράγματι τους κατεβλήθηκαν, προβλέπεται, επίσης, μερική, κατά το ήμισυ περίπου καταβολή. Εξάλλου, η μερική μόνον συμμόρφωση "ομολογείται", κατά τα ήδη εκτεθέντα, και από τον ίδιο τον νομοθέτη στην αιτιολογική έκθεση, ο οποίος επιχειρεί να

την δικαιολογήσει, με την παράθεση αποκλειστικώς δημοσιονομικού χαρακτήρα λόγων, οι οποίοι καθιστούν προς το παρόν ανέφικτη την πλήρη συμμόρφωση. Οι λόγοι όμως αυτοί δεν αρκούν για να καταστήσουν συνταγματικές τις επίμαχες αναδρομικές ρυθμίσεις αφενός μεν διότι όμοιοι λόγοι είχαν προβληθεί και είχαν αξιολογηθεί από το Δικαστήριο στις δίκες επί των οποίων εκδόθηκαν οι επίμαχες ακυρωτικές αποφάσεις (βλ. ΣΤΕ 2194/2014, σκ.17 και 21, 2193/2014 σκ. 16 και 20, 2194/2014 σκ. 15 και 19, 2195/2014 σκ. 15 και 19, 2196/2014 σκ. 16 και 20), αφετέρου δε και εν πάση περιπτώσει διότι τέτοιοι λόγοι δεν απαλλάσσουν τον κοινό νομοθέτη και την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση από την υποχρέωση τηρήσεως της συνταγματικής διατάξεως για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Κατ' ακολουθίαν, οι προπαρατεθείσες διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 κατά το αναδρομικό τους μέρος, καθώς και της απολύτως συναφούς διατάξεως της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, αντίκεινται στο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, σύμφωνα με τον βασίμως προβαλλόμενο σχετικό λόγο ακυρώσεως.

17. Επειδή, μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Αικ. Χριστοφορίδου, Γ. Ποταμιάς, Π. Καρλή, Ηρ. Τσακόπουλος, Ε. Κουσιουρής, Ο. Ζύγουρα και Κ. Πισπιρίγκος, με τους οποίους συντάχθηκαν οι Πάρεδροι Μ. Σωτηροπούλου και Μ. Τριπολιτσιώτη, οι οποίοι υποστήριξαν τα εξής: Όπως έχει κριθεί οι διατάξεις των άρθρων 4 παρ.1, 20 παρ. 1, 26, 94 παρ. 1 και 95 παρ. 5 του Συντάγματος δεν κωλύουν τη νομοθετική εξουσία ή την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση να προβαίνουν με γενικές διατάξεις σε ρυθμίσεις που καταλαμβάνουν και τις συνεπεία τυχόν ακυρωτικών αποφάσεων καθιστάμενες εκκρεμείς ενώπιον της Διοικήσεως υποθέσεις και να συνεπάγονται την άρση ή και τον περιορισμό της συμμορφώσεως της Διοικήσεως προς αυτές, υπό την προϋπόθεση ότι το νεότερο νομοθέτημα είναι γενικής εφαρμογής, υπαγορεύεται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, δεν προσβάλλει τον πυρήνα του δικαιώματος δικαστικής προστασίας και σέβεται την αρχή της

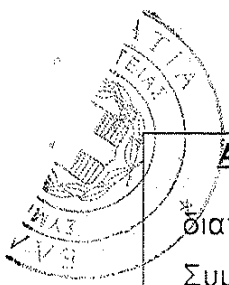
./.

*αναλογικότητας. (βλ. ΑΕΔ 14/2013, ΣτΕ 2151/2014, πρβλ. ΣτΕ 3581/1979 Ολομ., 2827/1980 Ολομ. κ.ά). Εν προκειμένω, με τις προαναφερθείσες υπ' αριθμ. 2192-6/2014 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν αναγνωρίστηκαν ως μη νόμιμες ατομικές μισθολογικές αξιώσεις, ούτε κρίθηκε ότι οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας πρέπει να διαμορφωθούν στα προ του ν. 4093/2012 επίπεδα. Με τις αποφάσεις αυτές ακυρώνεται εν μέρει κανονιστική απόφαση, εκδοθείσα κατ'εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων, οι οποίες κρίθηκαν αντισυνταγματικές και ανίσχυρες για τον λόγο ότι, κατά την διαμόρφωση του ύψους των μειώσεων, το μισθολόγιο των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας αντιμετωπίστηκε ως ενιαίο οικονομικό μέγεθος, υποκείμενο σε συλλήβδην αντιμετώπιση μαζί με τα υπόλοιπα "ειδικά μισθολόγια" χωρίς να ληφθούν υπόψη κριτήρια, που πέραν του κλάδου, του βαθμού και των καθηκόντων, ανάγονται στις ιδιαίτερες συνθήκες ασκήσεως και στην επικινδυνότητα του επαγγέλματος, καθώς και στην επιβαλλόμενη αποκλειστική αφιέρωσή τους στο επάγγελμα αυτό, όπως επιβάλλεται από την αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως των στρατιωτικών περαιτέρω δε, διότι με τα δεδομένα που ίσχυαν κατά τον χρόνο δημοσιεύσεως του ν. 4093/2012 οι συγκεκριμένες μειώσεις, λόγω του σωρευτικού τους αποτελέσματος και της εκτάσεώς τους, υπερέβαιναν τα όρια των αρχών της ισότητας και της αναλογικότητας. Κατά συνέπεια, ο κοινός νομοθέτης ερχόμενος σε συμμόρφωση προς τις αποφάσεις αυτές, με τις οποίες ακυρώνεται η προσβληθείσα κανονιστική πράξη λόγω της εν γένει αντισυνταγματικότητας των διατάξεων των περιπτώσεων 31-33 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, δεν κωλύεται από τις διατάξεις του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος να προβεί, αφού λάβει υπόψη του τα ως άνω κριτήρια, σε νέα ρύθμιση του μισθολογικού καθεστώτος των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, αναπροσαρμόζοντας τις

αποδοχές τους σε επίπεδα όχι ίσα ή κατώτερα αλλά ανώτερα εκείνων που είχαν διαμορφωθεί κατ' εφαρμογή των αντισυνταγματικών διατάξεων, όχι μόνον για τον εφεξής χρόνο αλλά και για το παρελθόν, δεδομένου, μάλιστα, και του ότι δεν δεσμεύεται από το δεδικασμένο των ακυρωτικών αποφάσεων, οι οποίες δεν περιέχουν κρίση επί του ζητήματος της αναδρομικής μεταβολής του μισθολογικού καθεστώτος των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003, συνεπεία της οποίας τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν ποσά αποδοχών τα οποία είχαν ήδη εισπράξει ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Περαιτέρω, κατά την διαδικασία του ν. 3068/2002 το Τριμελές Συμβούλιο Συμμορφώσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τα υπ' αριθμ. 10-13/2014 πρακτικά του, με τα οποία κρίθηκε ότι συνέτρεχε περίπτωση μη συμμορφώσεως της Διοικήσεως, καθόρισε τις ενέργειες στις οποίες η Διοίκηση έπρεπε να προβεί σε συμμόρφωση προς τις ανωτέρω ακυρωτικές δικαστικές αποφάσεις, στηριζόμενο, όσον αφορά τα χρονικά διαστήματα από 1-8-2012 μέχρι 31-12-2012 και από 1-1-2013 μέχρι 15-11-2014 (ημερομηνία δημοσίευσής του ν. 4307/2014), στην, ως αυτόθροη συνέπεια της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του ν. 4093/2012, αναβίωση των ειδικών μισθολογικών ρυθμίσεων για τους στρατιωτικούς και τους υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας, όπως αυτές ίσχυαν προ της τροποποίησής τους με τις αντισυνταγματικές διατάξεις του ν. 4093/2012, δηλαδή των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003. Όσα ορίζονται στα πρακτικά αυτά για τις υποχρεώσεις της Διοικήσεως από 1-8-2012 τελούν υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο κοινός νομοθέτης δεν θα προβεί, κατ' ενάσκηση της ευχερείας που απολαμβάνει στο πεδίο της εισοδηματικής πολιτικής, στην κατάρτιση νέου μισθολογίου για τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, με βάση τα κριτήρια που τέθηκαν με τις αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, και ότι δεν θα προσδώσει στις νεότερες διατάξεις αναδρομική ισχύ, τροποποιώντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, εκ νέου, τις

./.

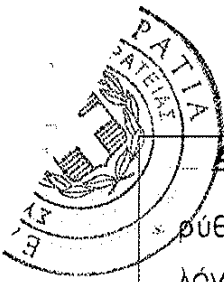

διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003. Άλλωστε το Τριμελές Συμβούλιο για να υποδηλώσει ότι οι καθοριζόμενες από το ίδιο υποχρεώσεις συμμορφώσεως της Διοικήσεως ισχύουν εφόσον δεν επέλθει νομοθετική μεταβολή επανέλαβε την αυτονόητη και "οίκοθεν νοούμενη" ευχέρεια του νομοθέτη να θεσπίσει νέο μισθολόγιο για τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Κατά συνέπεια, η ευχέρεια του κοινού νομοθέτη να προβεί, με βάση τα ως άνω κριτήρια, σε νέα κανονιστική ρύθμιση του μισθολογίου των στρατιωτικών και για το παρελθόν, δεν περιορίσθηκε με τα ανωτέρω πρακτικά του Τριμελούς Συμβουλίου Συμμορφώσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως αντιθέτως υποστηρίζεται από την πλειοψηφία, ούτε θα μπορούσε, άλλωστε, να περιορισθεί, αφού, κατά τα προεκτεθέντα, μια τέτοια υποχρέωση δεν επιβάλλεται από τις ακυρωτικές αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εντός του πλαισίου αυτού ο νομοθέτης προβαίνει, με το άρθρο 86 του ν. 4307/2014, σε νέα ρύθμιση του μισθολογικού καθεστώτος των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας μετ' αναδρομικής ισχύος, από 1-8-2012, αιτιολογεί δε ειδικώς την επιλογή του αυτή κατ' επίκληση πρόσθετων λόγων δημοσίου συμφέροντος, πέραν εκείνων που, κατά την εκτίμησή του, κατέστησαν επιβεβλημένη την αναπροσαρμογή του ύψους των αποδοχών τους για τον εφεξής χρόνο σε επίπεδα ανώτερα μεν εκείνων που είχαν διαμορφωθεί κατ' εφαρμογή των αντισυνταγματικών διατάξεων όχι όμως και εκείνων που είχαν διαμορφωθεί προ του ν. 4093/2012. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας για την αναδρομικότητα της ρυθμίσεως ο νομοθέτης επικαλείται λόγους εντόνου δημοσίου συμφέροντος συνισταμένου στο σοβαρό κίνδυνο μη επιτεύξεως των δημοσιονομικών στόχων για το τρέχον έτος 2014 και στις περιορισμένες δυνατότητες χρηματοδότησεως της Χώρας από διεθνή και εγχώρια κεφάλαια για την κάλυψη των χρηματοδοτικών της αναγκών δεδομένου, μάλιστα, και του ότι η δαπάνη για την επιστροφή των

μισθολογικών διαφορών, ανεξάρτητα από τον χρόνο διενέργειας των σχετικών ταμειακών πληρωμών, θα επιβάρυνε εξ ολοκλήρου το αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το οικονομικό έτος 2014. Εκ των ανωτέρω προκύπτει, κατά την γνώμη της μειοψηφίας, η σαφής βούληση του νομοθέτη να μην ανεχθεί την εφαρμογή του προγενέστερου του ν. 4093/2012 μισθολογίου ούτε για το παρελθόν και για τον λόγο αυτό προκρίνει τη λύση της επεκτάσεως του νέου μισθολογικού καθεστώτος από 1-8-2012. Εξάλλου, η πρόθεση του νομοθέτη να συμμορφωθεί προς τις ακυρωτικές αποφάσεις καταβάλλοντας πλήρως τις αναδρομικές μισθολογικές και συνταξιοδοτικές διαφορές αναγόμενες στα παραγωγικά αίτια της βουλήσεώς του δεν μπορεί να έχει καθοριστική επιρροή στην συνταγματικότητα των επίμαχων ρυθμίσεων, οι οποίες έχουν, ενιαίως και αδιαίρετως, κανονιστικό περιεχόμενο. Κατόπιν των ανωτέρω, κατά την γνώμη της μειοψηφίας, οι νεότερες διατάξεις του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, κατά το αναδρομικό τους μέρος, από 1-8-2012 έως 15-11-2014, δεν αντίκεινται στην απορρέουσα από το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, ούτε και στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος διότι αφενός, θεσπίζοντας νέο μισθολόγιο των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, έχουν πάγιο χαρακτήρα αφετέρου δε δεν προκύπτει ότι εισήχθησαν για να καταστήσουν ανενεργή την υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις υπ' αριθμ. 2192-6/2014 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καταστρατηγώντας τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις, αλλά αντιθέτως να ρυθμίσουν συνολικώς τα ζητήματα που ανέκυψαν μετά την δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων, οι οποίες περιορίζονται στην εξαφάνιση της προσβληθείσας κανονιστικής αποφάσεως και στην υποχρέωση της Διοικήσεως να καταβάλει τις διαφορές αποδοχών του ενδιαμέσου χρόνου, ενόσω ο νομοθέτης δεν ρυθμίζει διαφορετικά τα ζητήματα αυτά. Η αναδρομική

./.

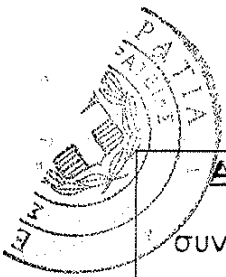
ρύθμιση του νέου μισθολογίου, η οποία υπαγορεύθηκε από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, δεν αποτελεί, εξάλλου, παραβίαση του δεδωκεμένου των ανωτέρω αποφάσεων της Ολομελείας, οι οποίες έκριναν επί της εν γένει συνταγματικότητας των διατάξεων του ν. 4093/2012 χωρίς να κρίνουν ειδικώς επί του ζητήματος της αναδρομικής μεταβολής του ισχύοντος μισθολογικού καθεστώτος των άρθρων 50 και 51 του ν. 3205/2003, όπως ίσχυαν προ της τροποποίησής τους με τις διατάξεις του ν. 4093/2012. Ούτε οι επίμαχες αναδρομικές ρυθμίσεις οδηγούν κατ'αποτέλεσμα στην απόσβεση απαιτήσεων που έχουν αναγνωρισθεί δικαστικώς δεδομένου ότι με τις ανωτέρω ακυρωτικές αποφάσεις δεν επιδικάσθηκαν, αμέσως ή εμμέσως, συγκεκριμένα ποσά υπέρ των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, μετά την αναγνώριση της βασιμότητας μισθολογικού χαρακτήρα αξιώσεών τους, ούτε κρίθηκε ότι οι αποδοχές τους πρέπει να διαμορφωθούν στα προ του 4093/2012 επίπεδα, αλλά μόνον ότι οι αποδοχές τους δεν μπορούν να καθορισθούν σε επίπεδα ίσα ή κατώτερα εκείνων που είχαν διαμορφωθεί κατ'εφαρμογή του ν. 4093/2012.

18. Επειδή περαιτέρω, με τις υπ' αριθμ. 2192-6/2014 ακυρωτικές αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι η αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχείρισης των στρατιωτικών, η οποία ευρίσκει έμμεσο έρεισμα σε πλείονες συνταγματικές διατάξεις (άρθρα 45, 23 παρ. 2 και 29 παρ. 3), αποτελεί πρόσθετη θεσμική εγγύηση που εξασφαλίζει την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, αλλά και δικαίωμα των στρατιωτικών, το οποίο τους απονέμεται αφενός μεν ως αντιστάθμισμα του καθεστώτος απαγορεύσεων και περιορισμών, στο οποίο υπόκεινται κατά τη διάρκεια της υπηρεσιακής τους απασχόλησης, και των ειδικών συνθηκών εργασίας τους, οι οποίες συνεπάγονται αυξημένους κινδύνους για τη ζωή και τη σωματική τους ακεραιότητα, αφετέρου δε ως αναγνώριση της σημασίας που η εκπλήρωση της αποστολής τους έχει για

την εθνική ασφάλεια και τη δημόσια τάξη. Από την αρχή αυτή απορρέει η υποχρέωση του νομοθέτη να διαμορφώνει το μισθολόγιο των στρατιωτικών κατόπιν συνεκτιμήσεως κριτηρίων που, πέραν του κλάδου, του βαθμού και των καθηκόντων τους, ανάγονται στις ιδιαίτερες συνθήκες ασκήσεως και την επικινδυνότητα του επαγγέλματός τους, καθώς και την επιβαλλόμενη αποκλειστική αφιέρωσή τους στο επάγγελμα αυτό. Ο νομοθέτης πρέπει, περαιτέρω, να λαμβάνει μέριμνα, ώστε οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας να είναι επαρκείς για αξιοπρεπή διαβίωση και ανάλογες της σημασίας της αποστολής τους για το κράτος, προκειμένου, κατά τα ήδη εκτεθέντα, να αποτρέπεται η εξωυπηρεσιακή απασχόλησή τους και να μειώνονται οι συνδεόμενοι με την άσκηση των καθηκόντων τους αυξημένοι κίνδυνοι διαφθοράς. Και ναι μεν στο πλαίσιο της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής και κατ' εκτίμηση των εκάστοτε κρατουσών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών ο κοινός νομοθέτης δύναται να προβεί σε μείωση του βασικού μισθού και των επιδομάτων των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, δεδομένου, μάλιστα, ότι από καμία συνταγματική διάταξη ή αρχή δεν κατοχυρώνεται δικαίωμα σε αποδοχές συγκεκριμένου ύψους, η μεταβολή, όμως, του μισθολογικού καθεστώτος των στρατιωτικών με τέτοιας φύσεως ή εκτάσεως μείωση των αποδοχών τους, που να επιφέρει ανατροπή του έως τότε ισχύοντος μισθολογικού καθεστώτος, δεν μπορεί να γίνει χωρίς να έχει προηγουμένως εκτιμηθεί το δημοσιονομικό όφελος σε σχέση με τις επιπτώσεις που η μείωση αυτή μπορεί να έχει στη λειτουργία των ενόπλων αυτών σωμάτων, καθώς και αν η μείωση είναι αναγκαία ή θα μπορούσε να αναπληρωθεί με άλλα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, με μικρότερο κόστος για το προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Κατά την άσκηση, εξάλλου, του οριακού ακυρωτικού ελέγχου νομοθετικών μέτρων που επιφέρουν μειώσεις στις αποδοχές των στρατιωτικών, πρέπει αφενός μεν να εξετάζεται αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση,

./.

συνεκτιμήθηκαν από τον νομοθέτη τα προαναφερόμενα κριτήρια ή αν, αντιθέτως, ελήφθησαν υπόψη άλλα κριτήρια, μη συναφή προς το αντικείμενο της ρυθμίσεως ή προδήλως απρόσφορα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, αφετέρου δε αν οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος, κατ' επίκληση των οποίων τα μέτρα αυτά ελήφθησαν, καθιστούν δικαιολογημένη την κατ' αρχήν πρόβλεψή τους και συνταγματικώς ανεκτή την ένταξη της επιχειρούμενης με αυτά επεμβάσεως.

19. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 ο νομοθέτης προβαίνει σε αναπροσαρμογή των τρεχουσών αποδοχών των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας για λόγους, όπως προκύπτει από την εισηγητική έκθεση της σχετικής τροπολογίας και τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή, αμιγώς δημοσιονομικού χαρακτήρα, οι οποίοι, κατά την ειδικότερη εκτίμησή του, καθιστούν προς το παρόν ανέφικτη την πλήρη μισθολογική αποκατάσταση των στρατιωτικών στα προ του αντισυνταγματικού ν. 4093/2012 επίπεδα. Οι λόγοι αυτοί, επαναλαμβανόμενοι ομοιομόρφως και κατά τις προηγούμενες μειώσεις, δεν αρκούν για να καταστήσουν συνταγματικώς ανεκτές τις επίμαχες ρυθμίσεις. Τούτο δε, διότι ουδόλως προκύπτει ότι το νεότερο μισθολόγιο αποτέλεσε προϊόν πραγματικής εκ μέρους του αξιολογήσεως, κατόπιν σταθμίσεως των κριτηρίων που ετέθησαν με τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, σε συμμόρφωση προς τις οποίες θεσπίσθηκε, με αποτέλεσμα οι σχετικές ρυθμίσεις να εμφανίζονται ως μη πληρούσες τις απαιτήσεις που, κατά τα ήδη εκτεθέντα, απορρέουν από την αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχείρισης των στρατιωτικών. Παρουσιάζεται, αντιθέτως, το νεότερο μισθολόγιο ως αποτέλεσμα -αμιγώς- των περιορισμένων δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας και της εξ αυτών προκαλούμενης αδυναμίας πλήρους αποκαταστάσεως του μισθολογίου των στρατιωτικών. Αναδεικνύεται, κατ' αυτόν τον τρόπο, ως κύριο κριτήριο η επιλογή του νομοθέτη οι νέες περικοπές να αντιστοιχούν στο ήμισυ των αρχικών περικοπών. Τούτο έχει ως συνέπεια το επιλεγέν

κριτήριο να προσλαμβάνει, εξ αντανακλάσεως, έναν οιονεί μαθηματικό χαρακτήρα, συνδεόμενο αμέσως μεν με το ποσοστό της μισθολογικής αποκαταστάσεως των στρατιωτικών, εμμέσως δε και πάλι με του σκοπούς της προγενέστερης αντισυνταγματικής ρυθμίσεως του ν. 4093/2012, την επίτευξη, δηλαδή, συγκεκριμένης μεσοσταθμικής μειώσεως του μισθολογικού κόστους του μισθοδοτούμενου, βάσει «ειδικών» μισθολογίων, προσωπικού. Εξ αντιδιαστολής προκύπτει, περαιτέρω, ότι, κατά τη διαμόρφωση του νέου μισθολογίου δεν ελήφθησαν υπόψη, πέραν του, κατά τα ανωτέρω, αμιγώς ποσοτικού και, ως εκ τούτου, προδήλως απρόσφορου κριτηρίου, η σημασία της αποστολής των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και οι ιδιαίτερες συνθήκες ασκήσεως των καθηκόντων των στελεχών τους, ούτε, άλλωστε, εκτιμήθηκε τεκμηριωμένα αν και μετά τις νέες μειώσεις οι αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας παραμένουν επαρκείς για την αντιμετώπιση του κόστους αξιοπρεπούς διαβίωσής τους και ανάλογες της αποστολής τους. Η συνεκτίμηση των ως άνω κριτηρίων και λοιπών παραγόντων ήταν επιβεβλημένη διότι οι επίμαχες περικοπές αφορούν σε αποδοχές των στελεχών στρατιωτικώς οργανωμένων σωμάτων, υπέρ των οποίων ο κοινός νομοθέτης έχει υποχρέωση ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως, η οποία απορρέει εμμέσως από τα άρθρα 45, 23 παρ. 2 και 29 παρ. 3 του Συντάγματος, ως αρχή που εγγυάται την αποτελεσματική εκπλήρωση της κρατικής αποστολής τους και ως αντιστάθμισμα για τις ιδιαίτερες συνθήκες εκτελέσεως των καθηκόντων τους. Και ναι μεν στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται ότι, με την μερική αποκατάσταση του μισθολογίου των στρατιωτικών, εξασφαλίζεται το αξιόμαχο των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, πλην, όμως, η εκτίμηση αυτή του νομοθέτη, μη συνοδευόμενη από ειδικότερη εξέταση των επιπτώσεων που οι εν λόγω μειώσεις επιφέρουν στη λειτουργία των ενόπλων αυτών σωμάτων, έχει τον χαρακτήρα αμιγώς συμπερασματικού χαρακτήρα διαπιστώσεως, που

./.

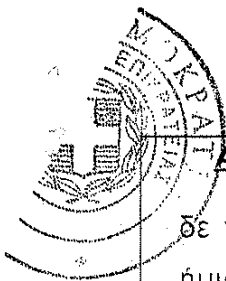
δεν μπορεί να καταστήσει ανεκτές τις επίμαχες ρυθμίσεις. Συνεπώς, οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, με τις οποίες αναπροσαρμόζονται οι τρέχουσες αποδοχές των εν ενεργεία στρατιωτικών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας αντίκεινται, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση, προς την απορρέουσα εμμέσως από τις διατάξεις των άρθρων 45, 23 παρ. 2 και 29 παρ. 3 του Συντάγματος αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχείρισεως των στρατιωτικών, όπως αυτή προσδιορίσθηκε επακριβώς με τις μνημονευθείσες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

20. Επειδή, μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Αικ. Χριστοφορίδου, Π. Καρλή, Ηρ. Τσακόπουλος, Ε. Κουσιουρής, Ο. Ζύγουρα, και Π. Χαμάκος, με τους οποίους συντάχθηκαν οι Πάρεδροι Μ. Σωτηροπούλου και Μ. Τριπολιτσιώτη, οι οποίοι υποστήριξαν τα εξής: Όπως προκύπτει από την οικεία αιτιολογική έκθεση και τις λοιπές προπαρασκευαστικές εργασίες ψηφίσεως του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 ο νομοθέτης αφού έλαβε υπόψη του τις υπ' αριθμ. 2192-6/2014 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας και εκτίμησε τα κριτήρια και τις απαιτήσεις της αρχής της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχείρισεως των στρατιωτικών και αφού έλαβε υπόψη του την δημοσιονομική κατάσταση της Χώρας και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το εφαρμοζόμενο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής και το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής για τα έτη 2015-2018 (ν. 4263/2014) προέβη, αναδρομικώς από 1-8-2012, σε αναμόρφωση του μισθολογίου των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, εισάγοντας νέες ρυθμίσεις, με τις οποίες, σεβόμενος το δεδουλευμένο των ακυρωτικών αποφάσεων, καθορίζει τις αποδοχές των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας σε επίπεδα όχι ίσα ή κατώτερα αλλά ανώτερα εκείνων που ελάμβαναν κατ'εφαρμογή των αντισυνταγματικών διατάξεων του ν. 4093/2012. Ειδικότερα, στην αιτιολογική έκθεση, αναφέρεται ότι η μερική και όχι πλήρης επαναφορά

του ισχύοντος κατά την 31-7-2012 "ειδικού" μισθολογίου των στρατιωτικών αποφασίσθηκε κατόπιν συνεκτιμήσεως των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της Χώρας και των διεθνών δεσμεύσεών της και μετά από εξέταση των επιπτώσεων που θα συνεπαγόταν η πλήρης αποκατάσταση, η οποία αφενός μεν θα καθιστούσε αναγκαία, προς κάλυψη του δημοσιονομικού κενού, ενόψει και των περιορισμένων δυνατοτήτων δανεισμού της Χώρας, τη λήψη άλλων ισοδυνάμου αποτελέσματος μέτρων που θα επιβάρυναν το σύνολο του πληθυσμού και θα ανέκοπταν τις προοπτικές ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου δε θα είχε ως αναπόφευκτη συνέπεια την αδυναμία υλοποίησης ήδη ληφθέντων μέτρων ευνοϊκών για τον σύνολο του πληθυσμού. Αναφέρεται, επίσης, ότι με την μερική επαναφορά του προ της 31-7-2012 "ειδικού" μισθολογικού καθεστώτος, σε συνδυασμό με την παράλληλη διατήρηση σε ισχύ των διατάξεων περί χορηγήσεως των μισθολογικών προαγωγών και του επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, διατηρείται το αξιόμαχο των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Η διαβεβαίωση αυτή του νομοθέτη εμπεριέχει, κατά λογική αναγκαιότητα, την κρίση ότι οι εκ των μειώσεων προερχόμενες δυσμενείς επιπτώσεις στην λειτουργία των ενόπλων αυτών σωμάτων και στο ηθικό των στελεχών τους είναι μικρότερες από το εξ αυτών προκύπτον δημοσιονομικό όφελος. Η διαβεβαίωση αυτή, η οποία είναι, κατ' αρχήν ακυρωτικώς ανέλεγκτη, ενέχει, επιπροσθέτως, και την ειδικότερη εκτίμηση του νομοθέτη ότι οι αποδοχές των στρατιωτικών παραμένουν, και μετά τις νέες μειώσεις, ανάλογες της σημασίας της αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η δε, επίσης, περιεχόμενη στην αιτιολογική έκθεση εκτίμηση ότι η πλήρης επαναφορά του προ του ν. 4093/2012 μισθολογίου καθιστά αναγκαία την λήψη άλλων μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος που θα επιβάρυναν το σύνολο του πληθυσμού εμπεριέχει, κατ' ανάγκη, την κρίση ότι, υπό τις παρούσες δημοσιονομικές συνθήκες, δεν θα μπορούσαν να ληφθούν άλλα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος με μικρότερο κόστος για τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Ενόψει

./.

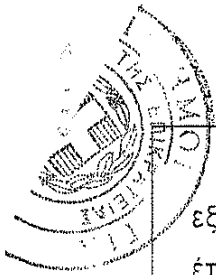

δε του ότι οι επιβληθείσες μισθολογικές περικοπές, που αντιστοιχούν στο ήμισυ των αρχικών περικοπών του ν. 4093/2012, δεν είναι τέτοιου βαθμού ή εκτάσεως που να επιφέρουν ανατροπή του προγενέστερου "ειδικού" μισθολογικού καθεστώτος, δεν απαιτείται, επιπροσθέτως και η, κατά πανηγυρικό τρόπο, παράθεση των ειδικότερων εκτιμήσεων που διενήργησε ο νομοθέτης στο πλαίσιο της σχετικής σταθμίσεως. Ούτε, εξάλλου, απαιτείται η προηγούμενη εκπόνηση ειδικής μελέτης για την εκτίμηση των επιπτώσεων των επίμαχων περικοπών, όπως αβασίμως υποστηρίζουν οι αιτούντες και, μάλιστα, ως ουσιώδης τύπος ή απαραίτητη προϋπόθεση για την λήψη τέτοιας φύσεως νομοθετικών μέτρων. Κατόπιν των ανωτέρω, και λαμβανομένου, παραλλήλως, υπόψη ότι ο νομοθέτης αντιμετώπισε αυτή τη φορά, το μισθολόγιο των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας ως διακεκριμένο αντικείμενο και όχι ως ενιαίο οικονομικό μέγεθος, υποκείμενο σε συλλήβδην αντιμετώπιση μαζί με τα υπόλοιπα "ειδικά μισθολόγια", οι νέες αναπροσαρμοσμένες αποδοχές, που εισήχθησαν με τις διατάξεις του άρθρου 86 παρ.2 του ν. 4307/2014, διαμορφώθηκαν αφού ελήφθησαν υπόψη οι απαιτήσεις και τα κριτήρια της αρχής της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως των στρατιωτικών. Συνεπώς, κατά την μειοψηφούσα γνώμη, ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως θα έπρεπε να απορριφθεί ως αβάσιμος.

21. Επειδή, κατ ακολουθίαν των ανωτέρω η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. οικ2 /88371 /ΔΕΠ/ 17.11.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 3093/18.11.2014), με την οποία καθορίζεται ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής στα εν ενεργεία στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στους συνταξιούχους των σωμάτων αυτών των διαφορών αποδοχών και συντάξεων που απορρέουν από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, για το χρονικό διάστημα από 1-8-2012 έως την έναρξη εφαρμογής του νόμου αυτού, πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέρος που

αφορά τα μέλη της αιτούσης Ομοσπονδίας εν ενεργεία στελέχη του Λιμενικού Σώματος. Τούτο δε διότι η προσβαλλόμενη πράξη, το περιεχόμενο της οποίας εξαντλείται στο παρελθόν, εκδόθηκε κατ'εφαρμογή του διακριτού αναδρομικού κεφαλαίου της ανωτέρω διατάξεως της παρ. 2, καθώς και απολύτως συναφούς παρ. 3, του άρθρου 86 του ν. 4307/2014, το οποίο, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στις σκέψεις 16 και 19 αντίκειται, αμέσως μεν, στη διάταξη του άρθρου 95 παρ.5 του Συντάγματος εμμέσως δε, στην, απορρέουσα από τις διατάξεις των άρθρων 45, 23 παρ. 2 και 29 παρ. 3 του Συντάγματος, αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως των στρατιωτικών, δια του προσδιορισμού του ύψους των επιστρεπτέων ποσών αποδοχών και συντάξεων σε κάθε ένα από τους δικαιούχους αυτών, με βάση τις τρέχουσες αποδοχές τους, οι οποίες υπολείπονται αυτών που ελάμβαναν προ της εφαρμογής του αντισυνταγματικού ν. 4093/2012. Κατά την συγκλίνουσα προς την πλειοψηφία άποψη των Συμβούλων Γ. Ποταμιά και Κ. Πισπιρίγκου, οι κανονιστικές, και κατά το αναδρομικό τους μέρος, μισθολογικές ρυθμίσεις του άρθρου 86 παρ. 2 του ν. 4307/2014 αντίκεινται, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην σκέψη 19, στην αρχή της ιδιαίτερης μισθολογικής μεταχειρίσεως των στρατιωτικών και, συνεπώς, η προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση, που αποτελεί πράξη εφαρμογής αντισυνταγματικών και, ως εκ τούτου, ανίσχυρων νομοθετικών διατάξεων πρέπει να ακυρωθεί. Κατά την, επίσης, συγκλίνουσα άποψη του Συμβούλου Π. Χαμάκου, οι περί αναδρομής διατάξεις του άρθρου 86 παρ. 2 του ν. 4307/2014, κατ'εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, αντίκεινται, μόνο, στη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Αικ. Χριστοφορίδου, Π. Καρλή, Ηρ. Τσακόπουλος, Ε. Κουσιουρής και Ολ. Ζύγουρα, προς την γνώμη των οποίων συντάχθηκαν οι Πάρεδροι Μ. Σωτηροπούλου και Μ. Τριπολιτσιώτη, οι οποίοι υποστήριξαν ότι η προσβαλλόμενη πράξη, καθ'ό μέρος αφορά τα εν ενεργεία στελέχη του Λιμενικού Σώματος, δεν πρέπει να ακυρωθεί για τους ανωτέρω

εξεταζόμενους λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι, κατά την γνώμη αυτή, θα έπρεπε να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση ως προς τον τρίτο
πέμπτο έκτο έβδομο
και όγδοο εκ των
αιτούντων.

Δέχεται την αίτηση ως προς τους λοιπούς.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. οικ2/88371/ΔΕΠ/17.11.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και Ναυτιλίας και Αιγαίου (Β' 3093/18.11.2014), καθ' ό μέρος αφορά τα μέλη της αιτούσης Ομοσπονδίας, εν ενεργεία στελέχη του Λιμενικού Σώματος, κατά τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό.

Απορρίπτει την παρέμβαση του Κωνσταντίνου Κιουτσούκη κ.λ.π. (2915 αιτούντων).

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου και

Επιβάλλει στο Δημόσιο την δικαστική δαπάνη των αιτούντων, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 11 Μαΐου 2015

Ο Πρόεδρος

Σωτ. Αλ. Ρίζος

Η Γραμματέας

Μ. Παπασαράντη

Παπασαράντη